

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NIELSE WAHLA
přednesené dne 29. června 2017¹

Věc C-383/16

**Vion Livestock B. V.
proti
Staatssecretaris van Economische Zaken**

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce položená College van Beroep voor het Bedrijfsleven [Odvolací správní soud pro obchod a průmysl, Nizozemsko])

„Zemědělství – Nařízení (ES) č. 1/2005 – Ochrana zvířat během přepravy – Článek 5 odst. 4 a článek 8 odst. 2 – Příloha II – Dlouhotrvající cesty mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi – Kniha jízd – Přeprava probíhající částečně mimo území Evropské unie – Nařízení (EU) č. 817/2010 – Vývozní náhrady“

1. Budu-li volně citovat George Orwella, všechna zvířata jsou si rovna, ale jsou si zvířata převážena v Evropské unii rovnější než ostatní?
2. Toto je jeden ze způsobů, jakým lze nahlížet na zájmy, kterých se dotýká tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce položená College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Odvolací správní soud pro obchod a průmysl, Nizozemsko).
3. Tak či tak je dobře známo, že výplata náhrad za vývoz živých zvířat stojí a padá s dodržováním pravidel EU o řádném zacházení se zvířaty během přepravy. Spor v původním řízení se týká platnosti rozhodnutí o povinnosti vrácení vývozních náhrad poskytnutých podle nařízení Komise (EU) č. 817/2010² pro rozpor s nařízením Rady (ES) č. 1/2005³ poté, co náklad dobytka opustil území EU⁴.
4. Z právního pohledu by tento případ zřejmě mohl představovat další krok po rozhodnutí Soudu ve věci *Zuchtvieh-Export*⁵, pokud jde o působnost *ratione loci* nařízení č. 1/2005 na úsek přepravy, který probíhá ve třetích zemích. Na rozdíl od uvedeného případu však projednávaná věc zahrnuje vývozní náhrady. Otázkou tedy není ani tak to, kde se použijí pravidla EU o řádném zacházení se zvířaty během přepravy, jako spíše co může Unie vyžadovat od vývozců zvířat výměnou za finanční výpomoc, a to jak „doma“ v rámci Unie, tak „v zahraničí“ ve třetích státech.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Nařízení Komise ze dne 16. září 2010, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o požadavky na poskytování vývozních náhrad v souvislosti s řádným zacházením se živým skotem během přepravy (Úř. věst. 2010, L 245, s. 16).

3 – Nařízení Rady ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnice 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97 (Úř. věst. 2005, L 3, s. 1).

4 – Měl bych zmínit, že Komise rovněž zpochybňuje, zda k porušení došlo před tím, než náklad opustil území EU.

5 – Rozsudek ze dne 23. dubna 2015, *Zuchtvieh-Export*, C-424/13, EU:C:2015:259, (dále jen „*Zuchtvieh-Export*“).

5. Níže vysvětlím, že bez ohledu na to, jak široký může být územní rozsah působnosti nařízení č. 1/2005 jako takového, pokud jde o žádosti o náhrady za vývoz živého skotu podle nařízení č. 817/2010, nelze mít pochybnosti o tom, že požadavky plynoucí z nařízení č. 1/2005 se použijí až do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení.

I. Právní rámec

A. Nařízení č. 1/2005

6. Článek 1 odst. 1 nařízení č. 1/2005 („Oblast působnosti“) stanoví, že „toto nařízení se vztahuje na přepravu živých obratlovců prováděnou v rámci [Unie], včetně zvláštních kontrol, které provádějí úředníci u zásilek, které vstupují na celní území [Unie] nebo je pouštějí“.

7. Článek 5 odst. 4 nařízení č. 1/2005 („Povinnosti při plánování přepravy zvířat“) stanoví:

„U dlouhotrvajících cest^[6] domácích koňovitých jiných než evidovaných koňovitých a domácího skotu, ovcí, koz a prasat [dále jen „zahrnuté druhy zvířat“ s výjimkou evidovaných koňovitých] mezi členskými státy a mezi nimi a třetími zeměmi musí přepravci^[7] a organizátoři^[8] dodržovat ustanovení o knize jízd podle přílohy II.“

8. Článek 8 odst. 2 nařízení č. 1/2005 („Chovatelé“) stanoví:

„Chovatelé^[9] zkontrolují všechna zvířata, která se dostaví na místo překládky nebo místo určení, a určí, zda zvířata jsou nebo byla přepravována po dlouhou dobu mezi členskými státy a mezi nimi a třetími zeměmi. V případě dlouhotrvající cesty u [zahrnutých druhů zvířat s výjimkou evidovaných koňovitých] musí chovatelé dodržet ustanovení o knize jízd podle přílohy II.“

9. Článek 14 odst. 1 nařízení č. 1/2005 („Kontroly a jiná opatření související s knihou jízd, která provádí příslušný orgán před dlouhotrvajícími cestami“) stanoví:

„U dlouhotrvajících cest [zahrnutých druhů zvířat] mezi členskými státy a mezi nimi a třetími zeměmi příslušný orgán místa odeslání:

a) provede patřičné kontroly, aby ověřil, zda:

- i) přepravci uvedení v knize jízd mají odpovídající platná povolení přepravce, platná osvědčení o schválení dopravních prostředků pro dlouhotrvající cesty a platná osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce;
- ii) kniha jízd, kterou organizátor předložil, je realistická a lze z ní odvodit dodržování tohoto nařízení;

b) není-li výsledek kontrol podle písmena a) uspokojivý, požádají organizátora, aby provedl změny u plánované dlouhotrvající cesty tak, aby byla v souladu s tímto nařízením;

6 – Podle článku 2 nařízení č. 1/2005 („Definice“) se „dlouhotrvající cestou“ rozumí cesta trvající více než osm hodin počínaje okamžikem pohybu prvního zvířete zásilkou.

7 – Podle článku 2 nařízení č. 1/2005 se „přepravcem“ rozumí fyzická nebo právnická osoba, která přepravuje zvířata na svůj vlastní účet nebo na účet třetí osoby.

8 – Podle článku 2 nařízení č. 1/2005 se „organizátorem“ rozumí i) přepravce, který na určitý úsek cesty najal alespoň jednoho dalšího přepravce, nebo ii) fyzická nebo právnická osoba, která na cestu najala více než jednoho přepravce, nebo iii) osoba, která podepsala oddíl 1 knihy jízd podle přílohy II.

9 – Podle článku 2 nařízení č. 1/2005 se „chovatelem“ rozumí fyzická nebo právnická osoba vyjma přepravce, která je trvale nebo dočasně pověřena zacházením se zvířaty.

c) je-li výsledek kontrol podle písmena a) uspokojivý, opatří knihu jízd razítkem;

[...]

10. Podle článku 21 nařízení č. 1/2005 („Kontroly na výstupních místech a stanovištích hraniční kontroly“):

„1. [...] jsou-li zvířata dopravena na výstupní místa^[10] nebo stanoviště hraniční kontroly, zkontrolují úřední veterinární lékaři^[11] členských států, zda jsou zvířata přepravována v souladu s tímto nařízením, a zejména:

a) zda přepravci předložili kopii platného povolení [...]

b) zda řidiči a průvodci silničních vozidel přepravujících [zahrnuté druhy zvířat] nebo drůbež předložili platné osvědčení o způsobilosti ...

c) zda zvířata jsou způsobilá pokračovat v přepravě;

[...]

e) zda v případě vývozu přepravci prokázali, že je přeprava z místa odeslání do místa první vykládky v zemi konečného určení v souladu s [Evropskou úmluvou o ochraně zvířat během mezinárodní přepravy, podepsanou v Chişinau dne 6. listopadu 2003^[12] a použitelnou v dotyčných třetích zemích;

f) zda [zahrnuté druhy zvířat] byl[y] nebo mají být přepravován[y] po dlouhou dobu.

2. U dlouhotrvajících cest [zahrnutých druhů zvířat] úřední veterinární lékaři na výstupních místech a stanovištích hraniční kontroly provedou a zaznamenají kontroly uvedené v oddíle 3 „Místo určení“ knihy jízd v příloze II. Záznamy o těchto kontrolách a kontrole podle odstavce 1 uchovává příslušný orgán po dobu nejméně tří let ode dne provedení kontrol [...].

3. Domnívá-li se příslušný orgán, že zvířata nejsou k další přepravě způsobilá, jsou vyložena, napojena a nakrmena a poskytne se jim odpočinek.“

11. Podle článku 25 nařízení č. 1/2005 („Sankce“) „Členské státy stanoví pravidla pro sankce použitelné v případě porušení tohoto nařízení a přijmou veškerá opatření nezbytná k jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující“.

12. Příloha II nařízení č. 1/2005 („Kniha jízd“) stanoví:

„1. Osoba, která plánuje cestu, připraví, opatří razítkem a parafuje všechny strany v knize jízd podle této přílohy.

[...]

3. Organizátor musí

10 – Podle článku 2 nařízení č. 1/2005 se „výstupním místem“ rozumí stanoviště hraniční kontroly nebo jiné místo určené členským státem, ve kterém zvířata opouštějí celní území Unie.

11 – Podle článku 2 nařízení č. 1/2005 se „úředním veterinárním lékařem“ rozumí veterinární lékař jmenovaný příslušným orgánem členského státu.

12 – Viz také rozhodnutí Rady 2004/544/ES ze dne 21. června 2004 o podpisu Evropské úmluvy o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě (Úř. věst. 2004, L 241, s. 21).

[...]

- e) zajistit, aby kniha jízd doprovázela zásilku zvířat během celé cesty až do místa určení, nebo v případě vývozu do třetí země nejméně do výstupního místa.

[...]

7. Pokud se zvířata vyvážejí do třetí země, předají přepravci knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě.

Pokud se vyváží živý skot s náhradami, nevyžaduje se oddíl 3 knihy jízd, pokud se podle zemědělských právních předpisů vyžaduje zpráva.

8. Přepravce uvedený v oddílu 3 knihy jízd uchovává:

- a) kopii vyplněné knihy jízd;

[...]

Doklady uvedené v písmenech a) a b) jsou poskytnuty příslušnému orgánu, který udělil povolení přepravce, a na žádost příslušnému orgánu místa odeslání do jednoho měsíce po jejich vyplnění a přepravce je uchovává po dobu nejméně tří let ode dne kontroly.

Doklad uvedený v písmenu a) se zašle příslušnému orgánu místa odeslání do jednoho měsíce po ukončení cesty [...]"

13. Dodatek přílohy II nařízení 1/2005 se skládá z několika oddílů a každý z nich je tvořen standardním formulářem. Konkrétně oddíl 3 je tvořen formulářem nadepsaným „Místo určení“. Bod 4 tohoto formuláře uvádí „provedené kontroly“ chovatelem v místě určení/úředním veterinárním lékařem. Jedna z kontrol – bod 4.5 – se týká „záznamů v knize jízd a limitů doby jízdy.“ V oddíle 4 je dále formulář obsahující prohlášení přepravce, které musí vyplnit řidič v průběhu jízdy. Toto prohlášení musí uvádět ke skutečné trase (místu odpočinku, překládce nebo výstupnímu místu) příslušná místa a adresy, data a časy příjezdu a odjezdu, délku zastávek a jejich důvody, důvody pro rozdíly mezi skutečným a plánovaným itinerářem a jakékoliv další poznámky, a počet a příčinu poranění nebo úhynu zvířat během přepravy. Prohlášení musí být podepsáno řidičem (řidiči) a přepravcem.

B. Nařízení č. 817/2010

14. Podle článku 1 nařízení č. 817/2010 („Oblast působnosti“):

„[...] vývozní náhrada pro živý skot [...] vyplatí pouze tehdy, jsou-li během přepravy zvířat do prvního místa vykládky ve třetí zemi konečného určení dodrženy články 3 až 9 nařízení (ES) č. 1/2005 a v nich zmíněné přílohy a toto nařízení.

[...]"

15. Článek 2 odst. 2 nařízení č. 817/2010 („Kontroly uvnitř celního území [Unie]“) stanoví:

„U zvířat, pro něž bylo přijato vývozní prohlášení, úřední veterinární lékař v místě výjezdu [...] ověří, zda:

- a) byly požadavky stanovené v nařízení (ES) č. 1/2005 dodrženy od místa odeslání [...] až do místa výjezdu;

a

- b) podmínky přepravy pro zbývající část cesty odpovídají nařízení (ES) č. 1/2005 a zda byla přijata nezbytná opatření k zajištění jeho dodržení až do první vykládky ve třetí zemi konečného určení.

Po provedení kontrol vyplní úřední veterinární lékař v souladu se vzorem uvedeným v příloze I tohoto nařízení zprávu, v níž potvrdí, zda jsou výsledky kontrol provedených v souladu s prvním pododstavcem uspokojivé či nikoliv.

Odpovědný veterinární orgán v místě výjezdu uchová tuto zprávu po dobu nejméně tří let. Kopie zprávy se zašle platební agentuře.“

16. Článek 3 nařízení č. 817/2010 („Kontroly ve třetích zemích“) stanoví:

„1. Vývozce zajistí, že jsou zvířata po opuštění celního území [Unie] podrobena kontrole:

- a) všude, kde se mění dopravní prostředky, vyjma případů, kdy tato změna nebyla plánována a je důsledkem výjimečných a nepředvídaných okolností;
- b) v místě první vykládky ve třetí zemi konečného určení.

2. Prováděním kontrol stanovených v odstavci 1 je pověřena mezinárodní kontrolní a dozorcí společnost schválená a kontrolovaná za tímto účelem členským státem [...] nebo úřední agentura členského státu.

[...]

Pro každou kontrolu provedenou podle odstavce 1 vyplní veterinární lékař, který kontrolu provedl, zprávu v souladu se vzory uvedenými v přílohách III a IV tohoto nařízení.“

17. Článek 4 nařízení č. 817/2010 („Postup pro výplatu vývozních náhrad“) stanoví:

„1. Vývozce poskytne příslušným orgánům členského státu, v němž je vývozní prohlášení přijato, nejpozději při podání vývozního prohlášení veškeré nezbytné údaje týkající se cesty [...]

2. Žádosti o platbu vývozních náhrad [...] by měly být ... doplněny:

- a) řádně vyplněným dokladem uvedeným v čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení;

a

- b) zprávami stanovenými v čl. 3 odst. 2 třetím pododstavci tohoto nařízení.

3. Nemohou-li být kontroly uvedené v čl. 3 odst. 1 provedeny v důsledku okolností, které nelze přičíst vývozci, příslušný orgán může na základě odůvodněné žádosti vývozce přijmout jiné doklady, které k jeho spokojenosti potvrzují, že nařízení (ES) č. 1/2005 bylo dodrženo.“

18. Podle čl. 5 odst. 1 nařízení č. 817/2010 („Nevyplacení vývozní náhrady“):

„Celková částka vývozní náhrady na zvíře vypočtená podle druhého pododstavce se nevyplatí pro:

[...]

- c) zvířata, v jejichž případě se příslušný orgán na základě dokladů uvedených v čl. 4 odst. 2 a/nebo všech dalších dostupných údajů o dodržování tohoto nařízení domnívá, že články 3 až 9 nařízení (ES) č. 1/2005 a v nich uvedené přílohy nebyly dodrženy.

[...]“

19. V článku 7 nařízení č. 817/2010 („Zpětné získání neoprávněně vyplacených částek“) se stanoví, že „pokud se po vyplacení náhrady zjistí, že nařízení (ES) č. 1/2005 nebylo dodrženo, musí být příslušná část náhrady [...] považována za neoprávněně vyplacenou a musí být vrácena [...]“.

20. Přílohu IV k nařízení č. 817/2010 tvoří vzor zprávy o kontrole v místě první vykládky ve třetí zemi konečného určení. Jedno z kontrolních políček „provedené kontroly“ se týká „plánu cesty“.

II. Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

21. Dne 9. září 2010 Vion Livestock („Vion“), společnost zabývající se vývozem živého dobytka se sídlem v Nizozemsku, učinila vývozní prohlášení pro 36 kusů dobytka s místem určení v Libanonu. Staatssecretaris van Economische Zaken (Státní tajemník pro hospodářství, Nizozemsko; dále jen „Státní tajemník“) vyplatil společnosti Vion za tento dobytek vývozní náhrady.

22. Téhož dne byla tato zvířata odeslána z Woerden (Nizozemsko) do Bejrútu (Libanon). Dne 10. září 2010 v 10:15 zvířata dorazila do Koperu (Slovinsko), kde byla z nákladního automobilu přeložena na plavidlo pro přepravu zvířat „Heidi H“ a opustila území Unie. Dne 21. září 2010 zvířata dorazila do místa vykládky (Bejrút), kde byla dne 22. září 2010 vyložena.

23. V tomto ohledu je tedy sice v oddíle 1 knihy jízd („Plánování“) jako místo určení uveden Bejrút, avšak v oddíle 3 („Místo určení“) se jako místo a členský stát určení uvádí Koper a Slovinsko. V oddíle 4 knihy jízd („Prohlášení přepravce“) se jako místo určení uvádí rovněž Koper. Oddíl 4 knihy jízd byl aktualizován pouze po cestě do Koperu, a nikoliv do Bejrútu a kniha jízd neobsahuje žádné informace o odjezdu zvířat z Koperu, příjezdu do Bejrútu nebo vykládce v Bejrútu. Navíc oddíl 1 knihy jízd uvádí, že zvířata měla dorazit do Bejrútu dne 16. září 2010.

24. Dne 12. října 2010 Control Union Nederland – společnost, která se specializuje na provádění nezávislých inspekcí (Nizozemsko) – uvedla, že z pověření společnosti Vion prohlédla v místě vykládky zvířata převážená na palubě lodi a nezávislý veterinární lékař provedl veterinární inspekci. V jejím prohlášení se uvádí, že místem vykládky je Bejrút, že dne 22. září 2010 v den vykládky se uskutečnila inspekce a že byla dodržena ustanovení nařízení 1/2005. K prohlášení je přiložena zpráva ze dne 22. září 2010 o kontrole na místě první vykládky v třetí zemi konečného určení podle čl. 3 odst. 2 nařízení 817/2010, kterou podepsal veterinární lékař v Bejrútu.

25. Ve zprávě se uvádí, že konečné místo určení je Bejrút a údaje v plánu cesty jsou v souladu s ustanoveními nařízení č. 1/2005 a nařízení č. 817/2010. Veterinární lékař prohlásil, že provedl nezbytné kontroly podle čl. 3 odst. 2 nařízení č. 817/2010 a výsledek byl uspokojivý. Mimoto zpráva obsahovala následující poznámky: „zvířata přijela do místa určeného k vykládce dne 21. 9. 2010 a byla vyložena za mé přítomnosti a pod mou kontrolou dne 22. 9. 2010 mezi 11:15 a 13:30 hodin. Více než 139 kusů se nacházelo v dobré celkové situaci a bylo celkově v dobrém stavu“¹³.

13 – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce výslovně neuvádí, že 36 kusů dobytka, pro které společnost Vion požadovala vývozní náhradu, patřilo mezi 139 kusů dobytka kontrolovaných veterinářem v Bejrútu. Budu nadále předpokládat, že tomu tak bylo.

26. Rozhodnutím ze dne 4. února 2014 státní tajemník nařídil společnosti Vion vrátit vývozní náhrady ve výši 5 292,92 eura, jakož i zvýšení o 10% a úroky ve výši 577,40 eura. Rozhodnutím ze dne 18. června 2014 prohlásil státní tajemník námitku, kterou vznesla společnost Vion proti rozhodnutí ze dne 4. února 2014, za neopodstatněnou. Společnost Vion podala u předkládajícího soudu žalobu na soudní přezkum tohoto druhého rozhodnutí.

27. Mezi účastníky původního řízení je spor o to, zda byla společnost Vion povinna vést knihu jízd až do dne, kdy byla zvířata vyložena v Bejrútu. Zatímco předkládající soud se domnívá, že taková povinnost, jak tvrdí státní tajemník, vyplývá v zásadě z rozsudku ve věci Zuchtvieh-Export, zvažuje současně také, že tvrzení společnosti Vion o neexistenci takové povinnosti, má oporu v ustanovení pravidla 7 přílohy II nařízení č. 1/2005, jež požaduje, aby přepravci předali knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři v místě výjezdu, pokud jsou zvířata přepravována do třetí země.

28. Pokud taková povinnost neexistuje, předkládající soud se v každém případě táže, jak mohl veterinární lékař v Libanonu ověřit, zda byly splněny požadavky plynoucí z nařízení č. 817/2010, aniž měl k dispozici knihu jízd (plán cesty), která by byla aktualizovaná po vyplutí z Koperu. Předkládající soud v tomto ohledu uvádí, že přesný okamžik příplutí plavidla do přístavu v Bejrútu dne 21. září 2010 není uveden ani ve zprávě ze dne 22. září 2010 ani v knize jízd a navíc měla zvířata původně dorazit dne 16. září 2010. Předkládající soud dodává, že předpokládá, že přepravce předal knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři v Koperu, a že to je jediným důvodem, proč nebyla tato část knihy jízd aktualizována až do Bejrútu. Jelikož má pochybnosti o správném výkladu nařízení č. 1/2005 a č. 817/2010, rozhodl se předkládající soud přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1. Je třeba čl. 5 odst. 4 a čl. 8 odst. 2 [nařízení č. 1/2005] ve spojení s ustanoveními o knize jízd uvedené v příloze II tohoto nařízení vykládat v tom smyslu, že ukládají organizátorovi přepravy nebo chovateli povinnost vést knihu jízd při přepravě zvířat do třetí země až do místa určení v této třetí zemi?
2. Je třeba články 5 a 7 [nařízení č. 817/2010] ve spojení s článkem 4 tohoto nařízení vykládat v tom smyslu, že se musí vrátit vývozní náhrady v situaci, kdy nebyla kniha jízd vedena až do místa určení ve třetí zemi, protože přepravce splnil povinnost předat knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři ve výstupním místě uvedenou v bodě 7 přílohy II nařízení č. 1/2005?
3. Je třeba články 5 a 7 nařízení č. 817/2010 ve spojení s článkem 4 tohoto nařízení vykládat v tom smyslu, že se musí vrátit vývozní náhrady, pakliže vývozce nemůže prokázat, že splnil ustanovení nařízení č. 1/2005 v situaci, kdy veterinární lékař nemůže v rámci povinných kontrol ve třetí zemi podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 817/2010 ověřit, zda údaje v plánu cesty (knize jízd) jsou uspokojivé či nikoliv, tedy zda jsou dodržena ustanovení nařízení č. 1/2005 (a nemůže tedy ani potvrdit, zda je výsledek těchto kontrol uspokojivý), protože přepravce předal knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři ve výstupním místě?

29. Písemná vyjádření předložila společnost Vion, nizozemská vláda, maďarská vláda a Komise. Dne 17. května 2017 přednesly nizozemská vláda a Komise ústní vyjádření.

III. Analýza

A. Rozsah položených otázek

30. Zatímco druhá a třetí otázka se týkají správné interpretace pravidel o náhradách za vývoz zvířat podle nařízení č. 817/2010 ve spojení s požadavky kladenými nařízením č. 1/2005, první otázka se týká pouze nařízení č. 1/2005.

31. Avšak jak zkraje svého vyjádření podotýká Komise, původní řízení se týká zákonnosti rozhodnutí ukládajícího povinnost vrátit vývozní náhrady. Komise se tudíž domnívá, že pokud by byla první otázka posuzována nezávisle na druhé a třetí otázce, byla by její relevantnost, a ze stejného důvodu i přípustnost, sporná. Navrhuje proto, aby byla první předběžná otázka zodpovězena souběžně s dalšími dvěma otázkami.

32. Společnost Vion má obdobné výhrady. Podle jejího názoru se původní řízení netýká otázky, zda je pro získání vývozních náhrad nutné dodržovat hmotněprávní ustanovení nařízení č. 1/2005 i mimo území EU, ale spíše toho, které administrativní kroky je třeba podle tohoto nařízení učinit při vedení knihy jízd.

33. S těmito obavami se ztotožňuji, což mne dále vede k předložení níže uvedených závěrů týkajících se rozsudku ve věci Zuchtvieh-Export, kdy Soudní dvůr rozhodl, že při plánování dlouhotrvající cesty, která začíná na území Unie a končí mimo ně, je třeba zohlednit standardy dobrých životních podmínek pro zvířata stanovené v nařízení č. 1/2005. V těchto závěrech vysvětlím, proč nemohu Soudnímu dvoru doporučit, aby na první předběžnou otázku odpověděl odděleně od druhé a třetí otázky.

34. Na rozdíl od nařízení č. 817/2010, jehož cílem je mimo jiné motivovat přepravce zvířat k tomu, aby dodržovali pravidla dobrých životních podmínek zvířat prostřednictvím možnosti využít ekonomické podpory ve formě náhrad při vývozu zvířat do třetích zemí¹⁴, pravidla pro přepravu zvířat stanovená nařízením č. 1/2005 nejsou volitelná. Porušení nařízení č. 1/2005 může vést k uložení sankcí stanovených vnitrostátním právem podle článku 25 uvedeného nařízení. Tyto sankce mohou mít formu peněžní sankce (pokuty), dočasného nebo trvalého odebrání příslušných povolení k podnikání, zahájení trestního řízení na základě předpisů o ochraně zvířat nebo jiných druhů sankcí, které přicházejí v úvahu. To je dobré mít na paměti, když zvažujeme, oč v těchto řízeních jde.

35. Je také třeba připomenout, že rozsudek ve věci Zuchtvieh-Export se týkal odmítnutí příslušného německého orgánu vystavit protokol o celním odbavení nákladu skotu, který měl být vyvezen z Německa do Uzbekistánu. Nebyla podána žádost o vývozní náhrady¹⁵. Soudní dvůr tedy musel poskytnout výklad nařízení č. 1/2005 nezávisle na jiných právních předpisech¹⁶.

36. V rozsudku ve věci Zuchtvieh-Export byl Soudní dvůr navíc požádán o výklad čl. 14 odst. 1 nařízení č. 1/2005. Toto ustanovení výslovně ukládá příslušnému orgánu v místě odjezdu, aby před odjezdem zkontroloval, zda je navrhovaná kniha jízd předkládaná organizátorem přepravy pro dlouhotrvající cesty mezi členskými státy a do třetích zemí realistická a vyplývá z ní, že je v souladu s tímto nařízením. Pokud tomu tak není, příslušný orgán bude po organizátorovi přepravy požadovat, aby změnil plán zamýšlené cesty tak, aby byl s uvedeným nařízením v souladu.

37. Věc Zuchtvieh-Export se tedy v podstatě týkala toho, zda by nařízení č. 1/2005 mohlo být, v případě kontroly ex ante, použitelné na tu část přepravy, která se má podle plánu v knize jízd uskutečnit ve třetí zemi. V tomto smyslu není zřejmé, že by požadavek, aby zamýšlená cesta byla v souladu s nařízením jako celkem, porušoval zásadu teritoriality. Řečeno provokativně, ve skutečnosti bylo možno konstatovat, že bez ohledu na článek 1 nařízení č. 1/2005 nelze vzhledem k jednoznačnému znění čl. 14 odst. 1 nařízení č. 1/2005 dospět k žádnému jinému závěru¹⁷.

14 – Srovnej s rozsudkem ze dne 13. března 2008, Viamex Agrar Handel, C-96/06, EU:C:2008:158, bod 30.

15 – Konkrétně k tomuto bodu viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Zuchtvieh-Export, C-424/13, EU:C:2014:2216 (dále jen „stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Zuchtvieh-Export“), bod 17.

16 – Soud však nařízení č. 817/2010 ve své odpovědi zohlednil; viz Zuchtvieh-Export, bod 53. K porovnání rozdílů mezi uvedeným nařízením a nařízením č. 1/2005 z hlediska působnosti *ratione loci* viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Zuchtvieh-Export, body 68 až 79.

17 – Tento názor však zjevně nesdíleli všichni; viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Zuchtvieh-Export.

38. Spor v původním řízení se naopak týká kontroly prováděné ex post, tedy poté, co byla přeprava dokončena. Bylo vzneseno tvrzení, že požadavky stanovené nařízením č. 1/2005 nebyly splněny konkrétně u té části cesty, která proběhla mimo území EU. Pokud se tato tvrzení ukáží pravdivými, příslušné nebo příslušná porušení mohou vést nejen k odmítnutí celního odbavení, nýbrž k uložení sankcí, jak stanoví článek 25 citovaného nařízení.

39. Ve skutečnosti se totiž uložení sankcí ve vztahu k části přepravy, která se uskutečňuje za hranicemi Unie, netýká pouze otázky územní působnosti nařízení č. 1/2005. Vyvolává také palčivou otázku, jak by členské státy mohly uvést do souladu svoji povinnost vyhovět článku 25 nařízení č. 1/2005 případným výkonem své (trestní) pravomoci s cílem potrestat chování, ke kterému došlo ve třetí zemi, se zřetelnou možností, že předmětné chování v této zemi nemusí být protiprávní¹⁸.

40. Tato otázka má zvláštní význam v případě vývozu živých zvířat do třetích zemí. V takových situacích se čl. 21 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1/2005 odvolává na Evropskou úmluvu o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě. Zdá se tedy, že nařízení č. 1/2005 rozlišuje mezi (vyššími) normami dobrých životních podmínek pro zvířata při přepravě platnými v Unii, a (nižšími) normami platnými ve třetích zemích. Bylo argumentováno – poměrně přesvědčivě – že z toho vyplývá, že přeprava mezi výstupním místem a prvním místem vykládky ve třetí zemi konečného určení není upravena nařízením č. 1/2005, ale spíše mezinárodními dohodami¹⁹. V každém případě rozsudek ve věci Zuchtvieh-Export nevyklučuje možnost, že v případě kontrol prováděných ex post tomu tak může být.

41. Zdá se mi, že pokud by se měl Soudní dvůr zabývat otázkami zmíněnými v předchozích třech bodech, musel by tak činit ve vzduchoprázdnu: vyjádření předložená Soudnímu dvoru tyto aspekty vůbec nezohledňují. Ve skutečnosti se strany, které předložily vyjádření, vůbec nezabývaly ani působností *ratione loci* nařízení č. 1/2005 v případě kontroly prováděné ex post, ani možností, že by se normy pro dobré životní podmínky zvířat mezi Unii a třetími zeměmi mohly lišit²⁰.

42. V této souvislosti bych si dovolil Soudní dvůr vyzvat, aby byl obezřetný a svou odpověď omezil. Soudní dvůr nebyl informován o tom, že by předmětem původního řízení byly sankce uložené podle článku 25 nařízení č. 1/2005 a bylo by nemoudré předpokládat, že takové sankce byly nebo by mohly být uloženy. V každém případě, pokud by tomu tak bylo, předkládající soud (nebo jiný příslušný vnitrostátní soud) by samozřejmě měl možnost předložit Soudnímu dvoru jinou otázku.

43. Kromě toho neuniklo mé pozornosti, že druhá předběžná otázka obsahuje víceméně stejný dotaz jako otázka první, pouze přesunutý do režimu náhrad za vývoz zvířat. Vzhledem k tomu, že navrhuji odpovědět na položené otázky za předpokladu, že režim vývozních náhrad za zvířata je použitelný, na první otázku nebude třeba samostatně odpovídat.

B. Posouzení

1. Úvodní poznámky

44. Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu je, zda je platba vývozních náhrad podle nařízení č. 817/2010 podmíněna tím, že přepravce vede knihu jízd aktualizovanou až do prvního místa vykládky ve třetí zemi konečného určení, nebo zda postačuje, že je kniha jízd předána úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě Unie. Předkládající soud se rovněž táže, zda vývozce nese

18 – Například podle zásady aktivní personalitativy mezinárodního práva některé státy jako podmínku pro výkon své trestní pravomoci vyžadují, aby trestné činy (zpravidla ty méně závažné) byly trestné nejen v daném státě, ale také ve státě, kde k protiprávnímu jednání došlo.

19 – Viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Zuchtvieh-Export, body 61 a 62.

20 – Rozsudek ve věci Zuchtvieh-Export, zejména jeho bod 54, tyto otázky rovněž neřeší. Navíc *ex post* kontroly, na které odkazuje rozsudek ze dne 25. listopadu 2008, Heemskerck a Schaap, C-455/06, EU:C:2008:650, bod 28, se týkají jiného nařízení, které doplňovalo kontroly prováděné podle nařízení účinného před přijetím nařízení č. 817/2010.

riziko toho, že nebude schopen prokázat, že požadavky stanovené nařízením č. 1/2005 byly splněny za situace, kdy přepravce předal knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě v Unii, následkem čehož nemůže veterinární lékař v místě první vykládky v třetí zemi konečného určení tuto knihu jízd zkontrolovat.

45. Již v úvodu jsem upozornil, že pravidla stanovená nařízením č. 1/2005 nelze považovat za vzor jednoznačnosti²¹. Původní řízení je toho důkazem. Zdá se, že pravidla stanovená nařízením č. 1/2005 týkající se knihy jízd – zejména ta v příloze II – nedávají vždy smysl²². Je to nešťastné, neboť tyto nejasnosti mají dopad také na výklad nařízení č. 817/2010, jelikož toto nařízení odkazuje na nařízení č. 1/2005.

46. Dobře to ilustruje skutečnost, že předkládající soud pochybuje o tom, zda pojem „knihy jízd“, který je pro nařízení č. 1/2005 klíčový, odpovídá pojmu „plán cesty“ použitým v přílohách nařízení č. 817/2010. Kloní se k názoru, že tomu tak je, avšak jistý si není.

47. Nicméně tuto pochybnost rád rozptýlím. Uvedené pojmy nemohou označovat různé věci: jak uvedla nizozemská vláda a nakonec během slyšení připustila Komise, pojem „plán cesty“ (nebo „route plan records“ v anglickém znění příloh nařízení č. 817/2010) byl předchůdcem pojmu „knihy jízd“ používaného v právním předpisu, který předcházel nařízení č. 1/2005, tedy ve směrnici 91/628/EHS²³. Je pochopitelné, že nařízení (ES) č. 639/2003²⁴, které bylo předchůdcem nařízení č. 817/2010, tyto pojmy nadále používalo, neboť nařízení č. 1/2005 v té době ještě nebylo přijato. Bohužel se však zdá, že Komise jednoduše „recyklovala“ přílohy nařízení č. 639/2003 a použila je v nařízení č. 817/2010. Tím také zachovala pojem, který byl v nařízení č. 1/2005 opuštěn. Tento přístup zrovna nezbuzuje důvěru v kvalitu výstupu legislativního procesu.

48. V každém případě jsem dospěl k závěru, že pro účely poskytnutí (nebo odnětí) vývozních náhrad podle nařízení č. 817/2010 pojem „plán cesty“ odpovídá pojmu „knihy jízd“ používanému v nařízení č. 1/2005.

2. K věci samé

a) Povinnost aktualizovat knihu jízd až do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení podle nařízení č. 817/2010

49. Přestože jsou citována různá ustanovení, první i druhá otázka se obě týkají povinnosti vést knihu jízd až do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení (druhá otázka zmiňuje rovněž vrácení vývozních náhrad).

50. Nejednoznačnost mnoha ustanovení obsažených v nařízeních č. 1/2005 a 817/2010 však nemění nic na tom, že nařízení č. 817/2010 upravuje jednu otázku naprosto jednoznačně. Podle článku 1 nařízení č. 817/2010 se vyplacení vývozních náhrad podmiňuje tím, že jsou „během přepravy zvířat do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení dodrženy články 3 až 9 nařízení (ES) č. 1/2005

21 – Viz moje stanovisko ve věci Masterrind, C-469/14, EU:C:2016:47, body 20, 27, 28, 38 a 47.

22 – Například zatímco pravidlo 8 přílohy II nařízení č. 1/2005 uvádí ve svém druhém odstavci, že kniha jízd „je poskytnuta [...] na žádost příslušnému orgánu místa odeslání do jednoho měsíce po jejich vyplnění“, třetí odstavec uvádí, že kniha jízd „se zašle příslušnému orgánu místa odeslání do jednoho měsíce po ukončení cesty“.

23 – Směrnice Rady ze dne 19. listopadu 1991 o ochraně zvířat během přepravy a o změně směrnic 90/425/EHS a 91/496/EHS (Úř. věst. 1991, L 340, s. 17) v platném znění. Viz zejména čl. 5 odst. 2 písm. b) a kapitola VIII („plán cesty“) přílohy této směrnice, které byly vloženy směrnicí Rady 95/29/ES ze dne 29. června 1995, kterou se mění směrnice 91/628/EHS o ochraně zvířat během přepravy (Úř. věst. 1995, L 148, s. 52).

24 – Nařízení Komise ze dne 9. dubna 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1254/1999, pokud jde o požadavky na poskytování vývozních náhrad v souvislosti s řádným zacházením se živým skotem během přepravy (Úř. věst. 2003, L 93, s. 10).

a v nich zmíněné přílohy a [nařízení č. 817/2010]“ (zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska). Z toho vyplývá, že i kdybychom byli přesvědčeni, že nařízení č. 1/2005 se uplatňuje pouze v Unii jako takové, článek 1 nařízení č. 817/2010, jak připustila maďarská vláda, má za následek rozšíření územní působnosti některých ustanovení nařízení č. 1/2005 do třetích zemí²⁵.

51. Jak čl. 5 odst. 4, tak čl. 8 odst. 2 nařízení č. 1/2005 jsou ustanoveními zmiňovanými v článku 1 nařízení č. 817/2010 a obě odkazují na přílohu II k nařízení č. 1/2005 o knize jízd. Pravidla uvedená v této příloze se proto v rámci režimu vývozních náhrad vztahují i na třetí země – to je také jasné. Nicméně nepanuje shoda v tom, zda pravidla uvedená v příloze II k nařízení č. 1/2005 ukládají dopravci povinnost aktualizovat knihu jízd i po opuštění Unie na výstupním místě.

52. Společnost Vion, shodně s maďarskou vládou, zejména uvádí, že z ustanovení prvního odstavce pravidla 7 přílohy II k nařízení č. 1/2005 žádná takováto povinnost nevyplývá, neboť toto pravidlo vyžaduje, aby příslušný přepravce odevzdal knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě. Výklad tohoto pravidla ze strany společnosti Vion tedy předpokládá trvalé předání knihy jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě v Unii, po němž dopravce tuto knihu již nemá v držení, a tedy mu z ní neplyne žádná odpovědnost.

53. Výklad společnosti Vion není nepřipadný. Vyplývá přímo z textu prvního odstavce pravidla 7 přílohy II nařízení č. 1/2005. Na druhou stranu základní problém spočívá v tom, jak je vysvětleno níže, že tento výklad postrádá smysl v konkrétním případě vývozu, pro který se žádá o vývozní náhrady. Pravidlo 7 se mi proto jeví jako další příklad nejasné normotvorby²⁶. Je tedy třeba podrobně prozkoumat kontext a cíl pravidel stanovených v příloze II.

54. Zaprvé některá pravidla přílohy II rozlišují mezi přepravou uvnitř Unie a vývozem do třetích zemí²⁷. Pokud jde o pravidla, která toto rozlišení nečiní, není jasné, zda se jedná o záměr a jaké z něj plynou důsledky.

55. Zadruhé zdá se, že pravidlo 2 přílohy II nařízení č. 1/2005 považuje knihu jízd za nedělitelný celek. Uvádí, že kniha jízd se sestává z oddílů 1 až 5 a že „strany knihy jízd musí být svázaný.“

56. Zatřetí kniha jízd nemůže být čistě statickým dokumentem: zatímco oddíl 3 poskytuje přehled o stavu zvířat na výstupním místě, oddíl 4 je určen k zápisu údajů poskytnutých přepravcem (řidičem) v průběhu přepravy. Zdá se, že kontroly knihy jízd vyžadované oddílem 3 nemohou být provedeny bez oddílu 4.

25 – Viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Zuchtvieh-Export, body 68 až 79, zejména bod 71.

26 – Není tedy překvapením, že Komise si také není jistá, jak vykládat pravidlo 7 přílohy II nařízení č. 1/2005, a zpochybňuje, zda se ustanovení prvního odstavce tohoto pravidla, slova „předají přepravci knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě“ vztahuje na všechny oddíly této knihy nebo pouze na oddíl 3.

27 – Tak je tomu v případě pravidla 3 odst. e) a pravidel 4 až 7.

57. Začtvrté, zajímavý je druhý odstavec pravidla 7 přílohy II nařízení č. 1/2005, použitelný na původní řízení. Tento odstavec stanoví, že „pokud se vyváží živý skot²⁸ s náhradami, nevyžaduje se oddíl 3 knihy jízd, pokud se podle zemědělských právních předpisů vyžaduje zpráva“. Pro upřesnění, nařízení č. 817/2010 je druhem zemědělských právních předpisů²⁹, podle kterých se vyžaduje zpráva³⁰. Druhý odstavec článku 7 přílohy II by proto na první pohled spíše podporoval výklad společnosti Vion v tom smyslu, že naznačuje, že pouze oddíl 3 knihy jízd nemusí být předán úřednímu veterinárnímu lékaři v případě vývozu.

58. To by však v první řadě znamenalo přehlédnout odůvodnění druhého odstavce pravidla 7 přílohy II nařízení č. 1/2005, kterým je v případě vývozu živého skotu s náhradami jednoduše vyloučen požadavek, aby přepravce předal oddíl 3 knihy jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě. Samozřejmě je potřeba provést následnou kontrolu podle přílohy IV nařízení č. 817/2010 v místě první vykládky ve třetí zemi konečného určení. Není-li povinností předávat oddíl 3 knihy jízd úřednímu veterinárnímu lékaři podle druhého odstavce pravidla 7, znamená to, že v případě vývozu živého skotu se žádostí o náhrady nařízení č. 1/2005 implicitně uznává místo první vykládky ve třetí zemi konečného určení jako „místo určení“ podle oddílu 3. V tomto ohledu vše, co se týká oddílu 3 knihy jízd, platí rovněž pro přílohu IV k nařízení č. 817/2010: kontroly „plánu cesty“ – nebo knihy jízd – podle přílohy IV nařízení č. 817/2010 nelze provést bez oddílu 4 vyplněného až do prvního místa vykládky ve třetí zemi konečného určení. V tomto kontextu by druhý odstavec pravidla 7 spíše potvrzoval názor, že kniha jízd musí být vedena i po opuštění místa výstupu z Unie. Bylo by totiž nesmyslné vykládat přílohu IV k nařízení č. 817/2010 tak, že vyžaduje od veterináře na prvním místě vykládky ve třetí zemi konečného určení, aby pouze ověřil, zda byla kniha jízd (případně s výjimkou oddílu 3) řádně předána úřednímu veterinárnímu lékaři v místě výstupu z Unie v souladu s pravidlem 7 přílohy II k nařízení č. 1/2005. První z těchto veterinářů obvykle uvedené nařízení ani přímo nezná.

59. Zadruhé skutečnost, že druhý odstavec pravidla 7 přílohy II „odděluje“ jeden oddíl knihy jízd, naznačuje, že na rozdíl od toho, co stanoví pravidlo 2, kniha jízd není ve skutečnosti nedělitelný celek. Také odpovídající ustanovení čl. 21 odst. 2 nařízení č. 1/2005 zpochybňuje nedělitelnost knihy jízd. Ve standardní situaci (rozumí se především při vývozu bez žádosti o náhradu) čl. 21 odst. 2 vyžaduje, aby úřední veterinární lékař v případě dlouhotrvajících cest se zahrnutými druhy zvířat v místě výstupu „provedl a zaznamenal kontroly uvedené v oddíle 3 ‚Místo určení‘ knihy jízd v příloze II“. Článek 21 odst. 2 nestanoví, že úřední veterinární lékař má v konečném držení celou knihu jízd za účelem provádění kontrol uvedených v oddílu 3. V opačném případě by čl. 21 odst. 2 pouze požadoval, aby přepravce předal oddíl 3 úřednímu veterinárnímu lékaři³¹. To spíše podporuje myšlenku „funkční“ knihy jízd odpovídající tomu, co jsem uvedl výše v bodě 56.

60. Nejednoznačný charakter přílohy II nařízení č. 1/2005 potvrzuje pravidlo 3 písm. e) přílohy II, které ačkoli směřuje na organizátora přepravy, ukládá této osobě „zajistit, aby kniha jízd doprovázela zásilku zvířat během celé cesty až do místa určení, nebo v případě vývozu do třetí země nejméně do výstupního místa“ (zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska). Pravidlo 8 přílohy II pak dále vyžaduje, aby přepravce uvedený v oddílu 3 knihy jízd („Místo určení“) uchovával „kopii vyplněné knihy

28 – Důvod omezení pouze na živý skot není jasný.

29 – Nařízení č. 817/2010 je konečnou přílohou přijato na základě pravidel pro zemědělství stanovených ve Smlouvě o fungování EU: právním základem nařízení č. 817/2010 je zejména článek 170 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („Jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) (Úř. věst. 2007, L 299, s. 1), který sám má svůj právní základ ve Smlouvě o ES, zejména v článcích 36 a 37 Smlouvy o ES (nyní články 42 a 43 Smlouvy o fungování EU).

30 – Podle čl. 3 odst. 2 nařízení č. 817/2010 musí být vypracována a vyplněna zpráva podle vzoru stanoveného mimo jiné v příloze IV nařízení č. 817/2010 veterinárním lékařem, který provedl kontrolu zvířat na prvním místě vykládky ve třetí zemi konečného určení podle čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 817/2010.

31 – Dalo by se říci, že by čl. 21 odst. 2 nařízení č. 1/2005 mohl teoreticky znamenat, že výraz „předat knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na výstupním místě“ v pravidle 7 přílohy II nařízení č. 1/2005 hovoří o předání knihy jízd úřednímu veterinárnímu lékaři *za účelem provedení příslušných kontrol*. Uznávám, že takovýto výklad pravidla 7 však není zřejmý.

jízd“ (zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska, slovo „vyplněné“ se nenachází v nizozemském znění nařízení č. 1/2005). Nemá-li tedy pravidlo 8 vyloučit část cesty probíhající za hranicemi Unie (což, jak jsem uvedl výše v bodě 54, nelze vyloučit, avšak ani předpokládat), zdálo by se, že kopie knihy jízd musí být aktualizována až do prvního místa vykládky ve třetí zemi konečného určení.

61. Zapáté na rozdíl od pravidel obsažených v příloze II nařízení č. 1/2005 – která jsou znepokojivě nejasná – je cíl nařízení č. 817/2010 na první pohled zřejmý. Tímto cílem je zajistit dodržování pravidel pro dobré životní podmínky zvířat po celou dobu vývozu³².

62. Tento poznatek mě vede k závěru, že jediný výklad, který je v souladu s cílem nařízení č. 817/2010, je ten, který po přepravci vyžaduje, aby aktualizoval knihu jízd i po opuštění výstupního místa z Unie. Bez aktuální knihy jízd by si veterinární lékař na prvním místě vykládky ve třetí zemi konečného určení jednoduše nemohl být jist, že část cesty, která proběhla mimo Unii, byla v souladu s pravidly pro dobré životní podmínky zvířat. Existovalo by tedy riziko, že vývozní náhrady budou vyplaceny za vývozy, při kterých nebyla dodržena pravidla dobrých životních podmínek pro zvířata (jako například pravidla týkající se doby přepravy a doby odpočinku), což je v rozporu s cílem, který má nařízení č. 817/2010 dosáhnout³³.

63. Konečně poznamenávám, že Soudní dvůr konstatoval, že praxe poskytování vývozních náhrad na základě nařízení č. 817/2010, která zahrnuje následnou kontrolu dodržení požadavků vyplývajících z nařízení č. 1/2005, neukázala, že by přeprava zvířat z území Unie na místo určení ve třetí zemi narážela na systémové potíže s dodržováním těchto požadavků na území třetích zemí³⁴. V podstatě se tedy zdá, že Soudní dvůr tímto alespoň prozatím vyvrátil argumenty založené na praktických obtížích spojených s uplatňováním nařízení č. 817/2010 ve třetích zemích.

64. Na tomto základě jsem dospěl k závěru, že podle správného výkladu článku 1 nařízení č. 817/2010 ve světle druhého odstavce pravidla 7 přílohy II nařízení č. 1/2005 a čl. 3 odst. 2 nařízení č. 817/2010 je přepravce nákladu živého skotu, u něhož byla podána žádost o vývozní náhradu, povinen aktualizovat knihu jízd až do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení. Nedodržení této povinnosti má samozřejmě určité důsledky pro vývozce, který žádost podal, jak je rozebráno níže.

65. S ohledem na tuto odpověď nepovažuji za nezbytné zaujímat stanovisko k některým skutkovým vyjádřením Komise³⁵, které nejsou obsaženy v předkládacím usnesení. V tomto ohledu je věcí předkládajícího soudu, aby zjistil a posoudil skutečnosti, které považuje za relevantní.

b) Dopady neaktualizování knihy jízd na kontrolu prováděnou podle čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 817/2010 z hlediska důkazního břemene

66. Ve třetí předběžné otázce předkládající soud uvádí, že chce rovněž vědět, zda riziko, že přepravce může předat knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři na místě výstupu v Unii, v důsledku čehož zřejmě nebude moci veterinární lékař na místě první vykládky ve třetí zemi konečného určení provést požadované kontroly na základě knihy jízd, nese vývozce nebo orgán odpovědný za vyplacení vývozních náhrad.

32 – Bod 3 odůvodnění nařízení č. 817/2010 uvádí: „Za účelem zaručení dodržování norem týkajících se dobrých životních podmínek zvířat by měl být zaveden systém monitorování, který by zahrnoval povinné kontroly v místě výjezdu z celního území [Unie] a rovněž po opuštění celního území [Unie], jestliže se mění dopravní prostředky a rovněž v místě první vykládky ve třetí zemi konečného určení“ (zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska).

33 – Bod 7 odůvodnění nařízení č. 817/2010 mimo jiné uvádí, že „[č]lánek 168 nařízení (ES) č. 1234/2007 a toto nařízení stanoví, že soulad s právními předpisy Unie týkajícími se dobrých životních podmínek zvířat je podmínkou pro výplatu vývozních náhrad.“

34 – Rozsudek ze dne 23. dubna 2015, Zuchtvieh-Export, C-424/13, EU:C:2015:259, bod 53.

35 – Komise mimo jiné tvrdí, že ze spisu vyplývá, že předmětnému skotu v původním řízení nebyla před naložením na Heidi H v Koperu (Slovinsko) poskytnuta 24hodinová přestávka a že pět zvířat zemřelo na palubě plavidla a byla hozena přes palubu. Nizozemská vláda však při slyšení uvedla, že podle tzv. kontrolního výtisku T5 předmětný skot opustil Koper dne 13. září 2010.

67. Souhlasím s nizozemskou vládou, že na tuto otázku není třeba odpovídat. Zřejmě je založena na premise, že přepravce nemá povinnost aktualizovat knihu jízd až do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení. Jak jsem uvedl výše, domnívám se, že tomu tak není.

68. V každém případě je tato otázka vyřešena v článku 3 nařízení č. 817/2010. Podle uvedeného ustanovení je vývozce povinen zajistit, že zvířata budou podrobena kontrole na místě první vykládky v třetí zemi konečného určení a že za provedení této kontroly odpovídá nezávislý kontrolní orgán. Za tím účelem je třeba použít vzorový formulář uvedený v příloze IV tohoto nařízení, jak uvádím výše v bodě 58. Tento vzorový formulář vyžaduje, aby veterinární lékař provedl kontrolu „plánu cesty“, který, jak jsem již uvedl výše v bodech 46 až 48, odpovídá pojmu „kniha jízd“ používanému v nařízení č. 1/2005. Veterinární lékař pak musí uvést, zda byl výsledek kontroly uspokojivý či nikoli. Poznámka pod čarou upřesňuje, že pojem „uspokojivý“ vyjadřuje „soulad s požadavky [nařízení č. 1/2005 a 817/2010]“.

69. Účelem článku 1 a čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení č. 817/2010 je, aby vyplacení vývozních náhrad bylo podmíněno dodržením postupu uvedeného v předchozím bodě, a zejména uspokojivým výsledkem kontroly. Pokud veterinář v místě první vykládky ve třetí zemi konečného určení nemůže zkontrolovat plán cesty/knihu jízd, protože mu nebyly poskytnuty, pak nebyl postup dodržen.

70. Pokud jde o důkazní břemeno, Soudní dvůr rozhodl, že režim vývozních náhrad je založen na dobrovolných prohlášeních, ve kterých se vývozce z vlastního podnětu rozhodne požádat o náhradu a musí poskytnout příslušné informace nezbytné k prokázání nároku na náhradu a určení její výše. Vzhledem k tomu, že se jedná o režim podpory EU, poskytnutí podpory je nutně podmíněno tím, že příjemce poskytuje veškeré záruky poctivosti a důvěryhodnosti. Uvedením produktu v prohlášení v rámci režimu vývozních náhrad vývozce vyjadřuje, že produkt splňuje všechny podmínky nezbytné pro poskytnutí náhrady. Je-li prohlášení příslušným orgánem zpochybněno, je na vývozci, aby prokázal v souladu s vnitrostátními předpisy o důkazních prostředcích, že podmínky byly skutečně splněny³⁶.

71. Konkrétně je věcí vývozce, aby v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 817/2010 prokázal, že jsou splněny podmínky pro poskytnutí vývozní náhrady. Je třeba poznamenat, že má-li vývozce získat vývozní náhradu, musí příslušnému orgánu členského státu, v němž bylo prohlášení učiněno, předložit důkaz o shodě s článkem 1 nařízení č. 817/2010 a tedy s nařízením č. 1/2005 tím, že předloží dokumenty uvedené v čl. 2 odst. 3 a v čl. 3 odst. 2 nařízení č. 817/2010. Jedním z těchto dokumentů je zpráva sepsaná na místě prvním vykládky ve třetí zemi konečného určení a doplněná v souladu s přílohou IV nařízení č. 817/2010 veterinárním lékařem, který provedl kontrolu³⁷.

72. V tomto ohledu nelze neexistenci dokumentu srovnávat se situací, kdy je v sázce důvěryhodnost obsahu tohoto dokumentu³⁸. Článek 4 odst. 3 nařízení č. 817/2010 stanoví, že příslušný orgán může přijmout jiné doklady prokazující dodržování nařízení č. 1/2005 pouze v případech vyšší moci. Je tedy obecným pravidlem, že nepředložení požadovaného dokladu znamená, že požadovaná náhrada nemůže být vyplacena.

73. Společnost Vion netvrdí, že by se jednalo o případ vyšší moci (takové tvrzení by v každém případě nejspíše nebylo akceptováno). Namísto toho ve svém vyjádření tvrdí, že zásada právní jistoty vyžaduje, aby právo na vývozní náhradu mohlo být odejmuto pouze tehdy, když vývozce nedodržel povinnosti, o nichž se mohl zjevně dozvědět.

36 – Viz rozsudek ze dne 13. března 2008, *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158, body 30 a 31 a citovaná judikatura.

37 – Analogicky viz rozsudky ze dne 13. března 2008, *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158, body 30 až 33, a ze dne 25. listopadu 2008, *Heemskerk a Schaap*, C-455/06, EU:C:2008:650, bod 24.

38 – K případům, ve kterých šlo o důvěryhodnost výsledků kontroly provedené úředním veterinárním lékařem na výstupním místě v Unii, viz rozsudky ze dne 13. března 2008, *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158; ze dne 25. listopadu 2008, *Heemskerk a Schaap*, C-455/06, EU:C:2008:650; a ze dne 28. července 2016, *Masterrind*, C-469/14, EU:C:2016:609.

74. Toto tvrzení se však netýká otázky, kdo nese důkazní břemeno za okolností, kdy veterinární lékař v prvním místě vykládky ve třetí zemi konečného určení nemůže nahlédnout do knihy jízd, což je problém, na který předkládající soud míří ve třetí otázce. Spíše se zdá, že toto tvrzení se týká otázky, zda za okolností v původním řízení, kdy byly vývozní náhrady vyplaceny předem, existuje překážka vymáhání vrácení podle článku 7 nařízení č. 817/2010 z důvodu, že by vrácení bylo v rozporu s ochranou legitimního očekávání, která představuje obecnou zásadu práva EU³⁹. V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že se nelze dovolávat zásady ochrany legitimního očekávání, pokud jde o jednoznačné ustanovení unijního práva⁴⁰. Ustanovení, o které se jedná v projednávané věci, nejsou zdaleka jednoznačná, ale tato skutečnost sama o sobě neznamená, že se uplatní uvedená zásada. Jelikož se tedy předkládající soud výslovně netáže, zda vrácení dotčených vývozních náhrad brání ochrana legitimních očekávání společnosti Vion, nebudu se tímto dále zabývat, pouze uvedu, že je nakonec věcí předkládajícího soudu, aby tuto otázku posoudil.

75. Závěrem se tedy domnívám, že podle správného výkladu čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení č. 817/2010, ve spojení s čl. 4 odst. 2 písm. b) a čl. 3 odst. 2, by vývozní náhrady neměly být vyplaceny v případě, kdy veterinární lékař při kontrolách prováděných ve třetí zemi podle článku 3 tohoto nařízení není schopen ověřit, zda jsou záznamy v plánu cesty uspokojivé, z toho důvodu, že přepravce předal knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři členského státu na výstupním místě v Unii. Veškeré vývozní náhrady, které byly předem vyplaceny za tento náklad, proto musí být vráceny v souladu s postupem stanoveným v článku 7 nařízení č. 817/2010. Je na předkládajícím soudu, aby s konečnou platností rozhodl o vrácení a zohlednil při tom všechny relevantní okolnosti.

IV. Závěry

76. Ve světle shora uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené ve věci C-383/16 *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* (Odvolacím správním soudem pro obchod a průmysl, Nizozemsko) následovně:

- podle správného výkladu článku 1 nařízení Komise (EU) č. 817/2010 ze dne 16. září 2010, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o požadavky na poskytování vývozních náhrad v souvislosti s řádným zacházením se živým skotem během přepravy, s ohledem na druhý odstavec pravidla 7 přílohy II nařízení Rady č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97 a čl. 3 odst. 2 nařízení č. 817/2010, je přepravce zásilky živého skotu, pro který byla podána žádost o vývozní náhradu, povinen aktualizovat knihu jízd až do místa první vykládky ve třetí zemi konečného určení;
- podle správného výkladu čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení č. 817/2010 ve spojení s čl. 4 odst. 2 písm. b) a čl. 3 odst. 2 by vývozní náhrady neměly být vyplaceny v případě, kdy veterinární lékař při kontrolách prováděných ve třetí zemi podle článku 3 tohoto nařízení není schopen ověřit, zda je plán cesty uspokojivý, z toho důvodu, že přepravce předal knihu jízd úřednímu veterinárnímu lékaři členského státu na výstupním místě v Evropské unii. Veškeré vývozní náhrady, které byly předem vyplaceny za tento náklad, proto musí být vráceny v souladu s postupem stanoveným v článku 7 nařízení č. 817/2010. Je na předkládajícím soudu, aby s konečnou platností rozhodl o vrácení a zohlednil při tom všechny relevantní okolnosti.

39 – Viz rozsudek ze dne 20. června 2013, *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, bod 47 a citovaná judikatura.

40 – Tamtéž, bod 52 a citovaná judikatura.